

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

9

1912

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Τ.Κ. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— **Μινυθικῶς, Μινυθογραφία.** Εἶδομεν ἀνωτέρω ἐν σ. 265 τὸν Ἀνδρέαν Μουστοξύδην ποιούμενον χρῆσιν τῆς λέξεως *μινυθικῶς* πρὸς δῆλωσιν μικρᾶς εἰκόνας κατὰ τὸν ἐν ταῖς χειρογράφοις τρόπον ἐξωγραφημένης. Συμπεριέλαθε δὲ τὴν λέξιν ταύτην, ἐκ τοῦ Μουστοξύδου σημειωθείσαν, καὶ ὁ Κουμνουόδης ἐν τῇ Συναγωγῇ νέων λέξεων ὑπὸ τῶν λογίων πλασθεισῶν (Ἐν Ἀθήναις, 1900. Τόμ. Β' σ. 661). Ἄλλ' ἢ ὑπὸ ταύτου προσθήκη τῆς γαλλικῆς λέξεως *minutieusement*, ὡς δῆθεν ἐξ αὐτῆς προελθούσης τῆς ὑπὸ τοῦ Μουστοξύδου πλασθείσης, δὲν ἔχει ὀρθῶς, διότι οὐχὶ αὕτη ἡ λέξις, σημαίνουσα τὸ κατὰ λεπτολογίαν, τὸ λεπτομερῶς ἐπεξεργασμένον, ἀλλὰ τὸ ἐν *miniature* εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ ὁ Μουστοξύδης. Καὶ ἄλλοι δὲ τῶν παρ' ἡμῖν *μινυθογραφίας* ἐκάλεσαν τὰς τῶν Γάλλων *miniatures*. Ἐνθυμοῦμαι νὰ εἰδὼν ποτε τὴν λέξιν ἐν τῇ Πανδώρα, ἴσως δὲ μεταχειρίσθαι, που αὐτὴν καὶ ὁ Σπυρ. Ζαμπέλιος. Νομίζω δὲ νὰ εἰδὼν που γανομένην χρῆσιν καὶ τῆς λέξεως *μικρογραφία*. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐσημείωσα τὰ χωρία, ἐν οἷς αὐταὶ αἱ λέξεις. Ἄλλοι δ' ἐκάλεσαν τὰς *miniatures μικρογραφίας*. Οὕτως ὁ Μαυρογιάννης ἐν τῇ συγγραφῇ Βυζαντινῆ τέχνη καὶ Βυζαντινοὶ καλλιτέχναι (Ἐν Ἀθήναις, 1893 σ. 200 κ. ἐ.). Πλὴν ἀλλ' ὅμως αἱ λέξεις αὐταὶ προήλθον ἐκ παρκαυόσεως καὶ συγχύσεως ὡς εἰ ἡ λέξις *miniature* εἶχεν οἰκονομῆποτε σχέσηιν πρὸς τὸ μικύλον τὸ δηλούμενον διὰ τοῦ ἐπιθέτου *minyon*. Καὶ οἱ μὲν Βυζαντινοὶ ἐκάλουν τὰς τὰ χειρόγραφα κοσμούσας μικρὰς εἰκόνας διὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης λέξεως *ιστορία*, ἧς ἐν γένει ἐποιοῦντο χρῆσιν πρὸς δῆλωσιν ζωγραφίαις, ὀνομάζοντες καὶ *ιστοριστὴν* καὶ *ιστοριογράφον*, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ *εἰκονιστοριογράφον* τὸν ζωγράφον. Ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Ε' σ. 9, 275, 277, 279, 283, 284. Τόμ. Η' σ. 77. Τὰ δὲ μετ' εἰκόνων χειρόγραφα ἐκαλοῦντο *ιστορημένα* ἢ *ἐνίστορα*. Σπανιωτέρα δὲ εἶνε ἡ χρῆσις τῆς λέξεως *εἰκονισμένος*. Οὕτως ἐν τῷ Παρισιακῷ κώδικι Coisl. gr. 136 εὑρίσκειται ἐπιγράμμα τοῦ κυροῦ Μανουῆλ τοῦ Στραδορωμανοῦ ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Δημήτριον εἰκονισμένον ἐκ χρυσοῦ ἐν ἱματίῳ, ὃ φορεῖται ἀνω τῶν ὄπλων, καλεῖται δὲ ἐπανω(κλίθανον). Ἴδε *Krumbacher* *Geschichte der byzantinischen Litteratur* σ.

464 (ἑλλ. μεταφρ. Σουτηγιάνου Τόμ. Β' σ. 115). Τελευταίην δὲ σημειώσαν ἔχει καὶ ἡ ἐπιγραφή τοῦ παιήματος τοῦ Θεοδώρου Προδρόμου «Εἰς εἰκονισμένον τὸν βίον». Καὶ τὴν λέξιν δ' ἐγκοσμημένον εὐρίσκωμεν ἐν σημειώματι τοῦ γ. 1^ο τοῦ κώδικος 290 τῆς ἀγιορειτικῆς μονῆς Ἰδύρων (Σπασ. Π. Λάμπρου Κατάλογος κτλ. Τόμ. Β' σ. 75). Ἡ δὲ νεολατινικὴ λέξις *miniatura* προήλθεν ἐκ τοῦ *minium*, σημαίνοντος τὴν μέλτον ἢ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα οὗ ἐγένετο χρῆσις ἐν τῇ γραφῇ ἐρυθρῶν γραμμῶν καὶ εἰκόνων. Ἴδε *Hattenbach* *Das Schriftwesen im Mittelalter*. Ἐκδ. γ'. Ἐν Λειψίᾳ, 1896 σ. 345 κ. ἐ.—Θόμ. Γουόρος-Λάμπρου Ἐγχειρίδιον ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς παλαιογραφίας. Ἐν Ἀθήναις, 1903 σ. 94. Διὰ τοῦτο μᾶλλον πῶς δεδικοιολογημέναι εἶνε αἱ λέξεις *μιντογραφία*, ἣς ἐγένετο κατὰ τὸν Κομμανοῦδην (ἐνθ' ἄν. σ. 661) χρῆσις τῷ 1812 ἐν τῷ Ἑρμῇ λογίῳ, καὶ *μιντογραφίαι*, ὡς ὠνόμασε τὰς *miniatures* ὁ ὑπογραφόμενος Φιλότεχνος ἐν τῇ ἐφημερίδι Ἐστία τῆς 7 Ὀκτωβρίου 1897 (Κομμανοῦδης ἐνθ' ἄν.), ἕως γράφων τὴν λέξιν διὰ τοῦ *υ* καὶ πάλιν ἀναφέρετο πιθανῶς εἰς τὸ ἑλληνικὸν μινθῶ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ, ἐν ᾧ ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ γράφη *μιντογραφία*, πλάσσων οὕτω λέξιν μικτὴν ἐκ τῆς λατινικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς.

... Ὁ Μαλωταρᾶς τοῦ Χρονικοῦ Μονεμβασίας. Ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Δ' σ. 164 κ. ἐ. καὶ σ. 356 κ. ἐ. γίνεται λόγος περὶ τοῦ Λακεδαιμονίου βιβλιογράφου Νικολάου τοῦ Μαλωταρᾶ, ὄντος συνοδῶ τῷ σημειώματι τοῦ Ἑσκουριαλαίου κώδικος Ω—Π—Θ *ἱερέως καὶ πρωτεκδόκου μητροπόλεως Λακεδαιμονίας*. Εἰς τὸν αὐτὸν δὲ οἶκον ἀνήκει πλὴν τῶν αὐτόθι μνημονευομένων ὁμωνύμων καὶ Μαλωταρᾶς ὁ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Μονεμβασίας, ὄντος ἐξάρχου πάσης Πελοποννήσου, ἀναδειχθεὶς σακελλάριος Λακεδαιμονίας κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ταυρινείου καὶ τοῦ κουτλουμουσιακοῦ κώδικος τοῦ Χρονικοῦ Μονεμβασίας. Ἴδε τὰ ἐμὰ Ἱστορικὰ μελετήματα (Ἐν Ἀθήναις, 1884 σ. 104 καὶ 105). Πρὸλ. Ν. Βέην ἐν Βυζαντινῷ Τόμ. Α' σ. 87 κ. ἐ., ἐπαναλαμβάνοντα ἀπλῶς ὅσα περὶ τῶν Μαλωταράδων ἔγραψα ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι ἐνθ' ἄν. καὶ παραδόξως ἐν σημ. 1 σ. 88 γράφοντα τάδε: «Περὶ αὐτοῦ ἴδε Νικον Α. Βέην ἐν *Byzantinische Zeitschrift* Τόμ. XVII (1908) σ. 94. Πρὸλ. καὶ τὰ βραδύτερον ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Π. Λάμπρου σημειωθέντα ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Δ' (1907) σ. 356 κ. ἐ.». Μὴ πρόκειται περὶ ἐτῶν πρὸ Χριστοῦ, ὥστε τὸ 1908 νὰ προηγῆται τοῦ 1907; Ἡ δὲ γνώμη τοῦ κ. Βέην, ὅτι

ὁ Μελωτράς τοῦ Χρονικοῦ Μονεμβασίας δύναται νὰ ταυτισθῆ, πρὸς τὸν ἕτερον τῶν ὑπ' ἐπιθεῖ ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι τὸ πρῶτον συμειωθέντων Μελωτράζων, τὸν Δημήτριον Πανάρετον ἢ τὸν ἐν ἔτει 1316 ἐπίσκοπον Κερυψίτης, δὲν ἀποδεικνύεται.

Ἦτο ὁ Ῥωμανὸς Βοΐλας γελωτοποιός; Ὁ κ. Κωνστ. Δ. Π. Ἰωαννίδης, ἐπιτέλλων τὰς ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι δημοσιευθεῖσας Παρατηρήσεις εἰς τὰς Ἑνθουμήσεις (Τόμ. Η' σ. 368), ποιεῖται μνείαν τοῦ Ῥωμανοῦ Βοΐλα ὡς γελωτοποιοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου. Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσθέσωμεν τοῦτον πράγματι εἰς τοὺς ἐκ συστήματος γελωτοποιούς τῶν αὐτοκρατόρων, οὗς ἀνέγραψα ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι (Τόμ. Ζ' σ. 372 κ. ἐ.); Τὰ περὶ αὐτοῦ χωρία εἶνε τὰ ἑξῆς:

α') **Κεδρηνοῦ** ἐκδ. Βόννης Τόμ. Β' σ. 605, 1 κ. ἐ. «Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἡ Ῥωμανοῦ τοῦ λεγομένου Βοΐλα αἰφνίδιος γέγονεν αὔξις. Οὗτος γὰρ ἐν ταῖς ἐταιρείαις κατατεταγμένος καὶ τὴν γλῶτταν ὑγρὸς ὄν καὶ δοκῶν κατὰ τοῦτο ἀστείος καὶ εὐτράπελος, ἐπεὶ ποτε εἰς ὄψιν ἦλθε τῷ βασιλεῖ καὶ ὁμιλήσας χαριέστατος εἶδοσε, τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀχώριστος ἦν αὐτοῦ διὰ παντός, καὶ τούτῳ ἐχρηῖτο καὶ συμβούλῳ καὶ δικόνῳ καὶ ὑπουργῷ πρὸς πᾶσαν ὑπηρεσίαν ὅν κατὰ μικρὸν ταῖς τιμαῖς προδιβάζων εἰς μέγα εἶξορα καὶ ὕψωσεν, ὡς τὰ πρῶτα φέρειν ἐν βασιλείαις. Οὗτος ὁ ἀνὴρ, εὐμήχανος ὄν καὶ ποικίλος καὶ τῆς βασιλείας ἐρῶν ἀεί ποτε, ἀπεπειράτο τῶν ὄσσι τῶν συγκλητικῶν προσκεκρουκότες ἦσαν τῷ βασιλεῖ, καὶ τὸ μυστήριον ἀνεκάλυψε. Καὶ τούτων ὁπόσοι μὲν ἔτυχον προσδεχόμενοι τοὺς λόγους τῆς ἐπιβουλῆς ἡρέμα καὶ προσηθῶς ἀνελάμβανε καὶ ἔρκοις ἐξησφαλίζετο, τοὺς ὄσοι δὲ καὶ πρὸς μόνην ἀπεδυσπέτου τὴν ἀκοὴν ἀποδέχεσθαι προσποιεῖτο καὶ θαυμάζειν τῆς εἰς τὸν βασιλέα εὐνοίας, καὶ τὰ λεγθέντα δοκιμασίας ἔλεγε βῆθῆναι χάριν, καὶ ὑπερλαλήσαι τούτων εἰς τὸν βασιλέα ἐπώμνυτο. Τελευταῖον δὲ πολλοὺς διαφθειράς τῶν πολιτῶν καὶ ἐπιβουλὴν ἐξαρτύων ἐφωράθη. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ αὐτῷ συνομόσχοντες κακῶς ἐπαθον ἐτασθίντες καὶ τῶν εὐκαίων ὑπάρξεων γυμνωθέντες καὶ ὑπερορίας παραπεμφθέντες, ἡ δὲ Ῥωμανὸς οὐδὲν πέπονθε φάθλον· κατὰ μικρὸν γὰρ ἀπαστραφέντος αὐτὸν τοῦ βασιλέως, πάλιν συνεχωρήθη καὶ τὴν προτέραν εἶχε κατὰστασιν.»

β') **Μιχαὴλ Γλυκᾶ** ἐκδ. Βόννης σ. 597, 7· «Τότε καὶ Ῥωμανὸς ὁ Βοΐλος ὑφούτσι τὰ μέγιστα· ἀστείος γὰρ περὶ τὴν γλῶτταν ὄν

καὶ εὐτράπελος γνωρίζεται τῷ βασιλεῖ, τιμᾶται, σύμβουλος καθίσταται. Εἶτα τυραννίδος ἐπιθυμεῖ, ὑπέρχεται· καὶ τινες, ἕσους ἡδύνατο Ἄλλ' ἐφωράθη κατὰ τῷ βασιλεῖ, καὶ οἱ μὲν συνωμόταί· πάσχουσι κακῶς, αὐτὸς δὲ πρὸς μικρὸν ὑποκατιῶν πάλιν ἐπανάγεται».

γ' **Ζωνάρῃ XVII, 27.** «Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους καὶ ἐπιβουλὴν ὁ αὐτοκράτωρ ἐφώρασεν, ἦν Ῥωμανὸς ὁ Βασιλεὺς συνεστήσατο. Ἦν δ' οὗτος τῶν ἀσήμεων ἀνὴρ καὶ τὴν γλῶσσαν εἶχεν ἡμίφωνον μηδ' οἶαν ὀρθοεπεῖν, ὀλισθαίνουσαν δ' ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἀνεπαίσθητα τοῖς ἀκροαταῖς φθεγγομένην. Τοῦτο δ' ἦν τὸ μὲν ἐλάττωμα φυσικόν, τὸ δὲ προσποιήσις καὶ σκηνὴ, τὴν τῆς φύσεως διαμαρτυρίαν τῆ ὑποκρίσει τοῦ σκηνοῦργοῦ ἐπιτείνοντος. Τῷ τοιοῦτῳ τοίνυν ἀνδρὶ ὡς οὐδενὶ τῷ ὁ βασιλεὺς ἤθετο, καὶ εἰ διαμαρτυρημένα καὶ ἀδιάρθρωτα ἤκουε φθεγγομένου αὐτοῦ, ὑπὲρ πᾶσαν ἠγάετο τὰς ἐκείνου φλυαρίας γλυκυθυμίαν. Καὶ οὕτω διὰ ταῦτα τῷ βασιλεῖ προσεικείντο ὡς πάντα καιρὸν εἶναι αὐτῷ τῆς πρὸς ἐκείνον εἰσόδου καὶ τῆς ἐντεύξεως. Καὶ οὐχ οὕτως αὐτῷ τὰ περὶ τὸν ἀνδρῶνα διέχευτο, ἢ δὲ γυναικωνίτις αἰ ἀπεκέκλειστο, ἀλλ' ἀνετος ἦν αὐτῷ κάκεινῃ καὶ ὅτ' ἐβούλετο βασιμος, καὶ ὁ πλοῦτος ἐπέρρει τῷ ἀνδρὶ ἐκκτέρωθεν, καὶ ἐκ τῶν τριόδων ἀναρπασθεὶς εἰς αὐτὴν ἀνήχθη τὴν συγκλητικὴν κορυφίην. Ὁ δὲ οὐκ ἠγάπα τοῦτον εὐδαιμονήσας τὸν τρόπον, ἀλλὰ καὶ τῆς βασιλείας ἐρᾷ, καὶ μελετᾷ ταύτην ἑαυτῷ προσνεῖμαι, κτείνας τὸν αὐτοκράτορα. Καὶ οὕς ἤδει δόξουσι τῷ βασιλεῖ, τούτοις τὸ ἀπορρήτων ἀνεκάλυπτε. Καὶ τοὺς μὲν τὸν λόγον προσειμένους μεγάλας ἐλπίσιν ἐξαίρων πρὸς τούργον ἐρρώννυεν. Εἰ δὲ τινες καὶ πρὸς τὴν προσβολὴν ἐδυσχέλαινον, ὁ δὲ κείραν ἔλεγε τὸν λόγον προσαγαγεῖν ἵνα γνῶ τὴν ἐκείνων πίστιν τὴν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ ἐπῆναι τοὺς ἀνδρας τῆς διαθέσεως, καὶ γνωρίσαι τῷ βασιλεῖ εὖνους αὐτῷ τυγχάνειν διαόμνυτο. Ὁ μὲν οὖν οὕτω μετῆται τοὺς πλείονας, καὶ οἱ ἐκείνῳ συνουσιόσασθαι ῥᾶστα τὸ βούλευμα ᾔφοντο γενέσθαι ἀνύσιμον. Οὐ μόνον γὰρ ἢ πρὸς τὸν βασιλικὸν κοιτωνίσκον πάροδος ἐκείνῳ ἀνετος ἦν, κἂν ἔτυχεν ὑπνώτων ὁ βασιλεὺς κἂν τῇ βασιλίδι συνίαιεν, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἀπορρήτων εἰσόδων κλεις ἐμπεπίστευτο. Καὶ ἤχθη ἂν εἰς ἔργον τὸ διαβούλιον, εἰ μὴ τις αὐτὸ τῷ βασιλεῖ κατεμήγυσε τῶν κοιτωνησάντων τοῦ σκέμματος. Ἦλω τοίνυν ἐπ' αὐτοφώρῃ καὶ τὸ ξίφος αὐτὸ κατέχων ᾗ τὸν αὐτοκράτορα ἐμελλεν αὐτίκα διαχειρίσασθαι. Ἄλλ' ὁ μὲν διὰ τὸ τοῦ κρατοῦντος ἀβέλτερον οὐδὲν ὑπέστη ἀναρῶν, αἱ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἐκείνῳ συνίσταρες οὐκ ἔμειναν ἀτιμώρητοι».

Μελετώντες τὰς πηγὰς ταύτας, εὐρίσκομεν, ὅτι κύριον χαρακτι-

ριστικὸν τοῦ Βοΐλα ἦτο τὸ περὶ τὴν γλῶσσαν ἀστεῖον καὶ εὐτράπελον, ὅπερ εἰδικώτερον ἐξήγει ὁ Ζωναρᾶς, λέγων, ὅτι τὴν γλῶσσαν εἶχεν ἡμίφωνον μὴδ' ὅταν ὀρθοεπεῖν, ὀλισθαίνουσαν δ' ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἀνεπαίδητα τοῖς ἀκροαταῖς φθεγγομένην. Ἀλλὰ προσθέτων ὁ Ζωναρᾶς ταῦτο δ' ἦν τὸ μὲν ἐλάττωμα φυσικόν, τὸ δὲ προσποιήσις, δὲν φαίνεται τυγχάνων τοῦ ὀρθοῦ· ἐκ δὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πρότερον λεγομένων ὡς καὶ τῶν παρὰ τῷ Κεδρήνῳ καὶ τῷ Γλυκᾷ δικαιούμεθα νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι ὁ Βοΐλας καθίστατο ἀστεῖος ὡς ἐκ τοῦ ξενοτρόπου τῆς ὑπ' αὐτοῦ προφορᾶς τῆς ἐλληνικῆς. Τοῦτο δὲ διότι ἦτο πιθανῶς ἀλλογενής. Ἐξάγομεν δὲ ταῦτα ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Κεδρήνου, ὅτι ἦτο ἐν ταῖς ἐταιρείαις κατατεταγμένος. Γνωστὸν δὲ ὅτι ἐταιρεῖαι ὠνομάζοντο τὰ τάγματα τῶν σωματοφυλάκων, ἅτινα ἀπετελοῦντο ἐκ ξένων, Φράγκων, Νορμαννῶν, Ἀγγλῶν, Οὐγγρων, Γότθων, Γερμανῶν. Δὲν ἔλειπον δ' ἐξ αὐτῶν καὶ ἄνδρες ἐκ τῶν διαφόρων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς οἷον Χάζαροι, Σαρακηνοὶ καὶ Πέρσαι¹. Τῶν τοιούτων δ' ἐξ Ἀνατολῆς ἐταίρων ἦτο καὶ ὁ Ῥωμανὸς Βοΐλας, ὅστις ἦτο πιθανώτατα Καππαδόκης, καθ' ἃ ὁ ὁμώνυμος αὐτῷ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ὑπατος Εὐσταθῖος Βοΐλας, ὃν γινώσκωμεν ἐξ ἐνθυμήσεως ἐγγεγραμμῆς ἐν τῷ Παρισιακῷ κώδικι Coislin 263² μνημονευόμενον ἐν ἔτει 1059, ἦτοι βραχύτατον χρόνον μετὰ τὴν βασιλείαν Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, ἐφ' οὗ ἔδρασεν ὁ Ῥωμανὸς Βοΐλας. Ὅπως δὲ τυχαίαν σύμπτωσιν νομίζω τὸ ὅτι σήμερον εὐρίσκωμεν τὸ ἐπώνυμον Βοΐλας παρ' Ἑλλησιν ἐκ τῶν ἀλβανικῶν χωρῶν.

Εἰς δὲ τὴν ταχεῖαν αὐξήσιν τοῦ Ῥωμανοῦ Βοΐλα συνετέλεσε μὲν καὶ τὸ ἀλλόκοτον τῆς καππαδοκικῆς αὐτοῦ προφορᾶς, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡ ἐπιτηδειότης, μεθ' ἧς κατώρθωσε νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ βασιλέως, τεταγμένος ἐν τῷ σώματι τῶν φρουρῶν αὐτοῦ μέχρι τοσοῦτου, ὥστε καὶ νὰ διανοηθῇ καὶ παρασκευάσῃ τὴν ἄλλως ματαιωθείσαν συνωμοσίαν. Κατὰ ταῦτα νομίζω, ὅτι ὁ Βοΐλας δὲν ὑπῆρξεν αὐτόχρημα γελωτοποιὸς τοῦ βασιλέως, ἀλλως ὅπως δῆποτε ἀρεσκομένου εἰς τὸ εὐτράπελον τοῦ ἀνδρός καὶ τὸν γέλωτα, ὃν προσκάλει τὸ ξενόφωνον αὐτοῦ, οὐδὲ δύναται νὰ ταχθῇ εἰς ἴσην μοῖραν

1 *Ide Ducange Glossarium mediae et infimae graecitatis* ἐν λ. ἐταιρεία. Τοῦ αὐτοῦ σημειώμα εἰς Ἄνναν Κομνηνὴν ἐκδ. Βόννης Τόμ. Β' σ. 442. — *Gretser* καὶ *Goar* σημειώματα εἰς Κωδικοῦ Περί τῶν ὀφφικιαλίων . . . καὶ τῶν ὀφφικίων ἐκδ. Βόννης σ. 190. — *Schlumberger* *Sigillographie de l'empire byzantin*. Ἐν Παρισίοις. 1876 σ. 346 κ. ε.

2 Νέου Ἑλληνομονήμονος Τόμ. Ζ' σ. 130 ἀρ. 10.

πρὸς τὸν Δένδαριν καὶ τὸν Ἰμέριον ἢ Νοῖρον, τὸν Θεόφιλον ἢ Γρό-
λον, τὸν Ζουζιφίτην καὶ τὸν Χαλιθούρην.

Τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου **Περιστέρη** τοῦ ἐν τῷ δήμῳ Ἀθηναίων
κειμένου εὐδαιμόνως ἔχει σχέσιν πρὸς περιστέρως, ἀλλ' ἐκφέ-
ρεται κατὰ γενικὴν οἰκογενειακοῦ ὀνόματος ἀρχαίου κτήτορος. Δύ-
ναται δὲ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὀνόματος τούτου ναναθιδόσθη, εἰς αὐτὸς τοῦς
βυζαντινοῦς χρόνους, ἐν οἷς εὐρίσκομεν ἀνδρας οὕτως ὀνομασμέ-
νους. Ὁὕτω μνημονεύεται Νικήτας τοῦ Περιστέρη ἐν ἐγγράφῳ τοῦ
Ἀρχιεπίσκοπου τοῦ κατὰ τὴν Σκόλλαν τῆς νοτίου Ἰταλίας, γε-
γραμμένῳ μὲν ἐν ἔτει 1177-1178, ἐκδομένῳ δὲ ὑπὸ τοῦ Cusa καὶ
ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Salinas (Ἠρβλ. *Paul Marc Plan zum Corpus der
griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit.*
Ἐν Μονάχῳ 1903 σ. 71). Μακρίου δὲ Περιστέρη γίνεται μναία ἐπὶ
Μιχαὴλ καὶ Ἀνδρονίκου Α' τῶν Παλαιολόγων παρὰ τῷ Παχυμέρει
(ἐκδ. Βόννης Τόμ. Α' σ. 489, 9. Τόμ. Β' σ. 59, 14 καὶ 354, 16).
Προσθέτει δὲ περὶ αὐτοῦ ὁ Παχυμέρης (Τόμ. Α' σ. 489, 9) καὶ τάδε·
*Μαζάριον τὸν καὶ Περιστέρην παρονομασθέντι τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἀκά-
κου χίμου.*

—**Παροχὸς καὶ πάροχος ἐκ τοῦ πάροικος** ; Παρὰ τοῦ ἐν
Τεργέστη κ. Μαργαρίτου Κωνσταντινίδου ἔλαβον τὴν ἐξῆς ἐπιστο-
λὴν τῆς 7 Ἰανουαρίου 1912. «Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς υποβάλω τὴν
ὕπονοιάν μου μὴ ἢ ὡς ἰταλικὴ ἐκλαμβανομένη λέξις *Parocco*, ἐξ ἧς
παροχὸς καὶ πάροχος ὁ ἐφημέριος (Ἐε Νέον Ἑλληνομνημονα Τόμ.
Η' σ. 72) ἔχει τὴν προέλευσιν ἐλληνικὴν ἐκ τῶν παροίκων τοῦ κυ-
ρωτικοῦ σιγγάλλιου τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου
πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας Ἰωάννην ὅπως διευθύνῃ καὶ
ἐφεξῆς τὰς τῆ ἀρχιεπισκοπῆ αὐτοῦ υποκειμένας ἐπισκοπὰς μεθ' ὄρι-
σμένου ἀριθμοῦ κληρικῶν καὶ παροίκων (*Byzantinische Zeitschrift*
Τόμ. Β' σ. 42)».

—**Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ἰωαννίνοις Ζωσι-
μαίας σχολῆς.** Ὁ ἡμέτερος μαθητὴς κ. Στέλιων Κυριακίδης, πρῶτον
καθηγητὴς τῆς ἐν Ἰωαννίνοις Ζωσιμαίας σχολῆς καὶ νῦν γυμνασιάρχης
τοῦ ἐν Λευκωσίᾳ Παγκυπρίου Γυμνασίου, περιτυνέλεξε τὰ ἐν τῇ
Ζωσιμαίᾳ σχολῇ κατακειμένα χειρόγραφα καὶ συνέταξε κατάλογον
αὐτῶν, ὃν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν ἑνταῦθα.

Περγ. 0,277×0,208. Αἰῶνος XII (φ. 141).(φ. 1^α). Μύθιστρος (α Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ.

Ἀρχ. (ἀκέρ.). Θη ἀδεύσαν εἰ γὰρ καὶ ποθεινὴ ἔστιν ἡ τροφή καὶ ἡδίστη, ἀλλὰ μὴ μοι γένοιτο . . .

Ἐν φ. 87β· δι' ἐμοῦ Σταύρου Κομπατῆ τοῦ ἐπιτροπεύοντος εἰς Μοναστήριον Δουραχάνης ἀφιερώθησαν εἰς τὴν Δημοσίαν σχολὴν τῶν Ἰωαννίνων συνεισφορά τοῦ ἡγουμένου Κυρίου Ἀνατολίου 1846 Μαΐου 4. Ἰωα.

Ἐχει ὁ κώδιξ εἰκόνας ἐγχρωμοῦς ἡμισελίδου; ἢ καὶ μεγαλύτερας 47.

Ὁ κώδιξ ἀκέφαλος, κολοβός καὶ ἀστράχτος.

2.

Περγ. 0,247×0,175. Αἰῶνος XII (φ. 195).1 (φ. 1^α). «Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου».

Ἀρχ. (ἀκέρ.). τῆ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἶπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰακὰ (Ματθαίου 5, 22).

2 (φ. 46^α). «Τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον».3 (φ. 88^α). «Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον».4 (φ. 159^α). «Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον».

Τὰ εὐαγγέλια εἰναι γεγραμμένα ἐν συνεχείᾳ μετὰ σημειώσεως, ἐν τῇ ἄνω καὶ κάτω ᾄφ, τῶν ἀνγκνώσεων καὶ τῶν ἐπισημῶν. Ἡ δὲ κατὰ κεφάλαια διαίρεσις δὲν συμπίπτει τῇ συνήθει. — Μεταξὺ τῶν φ. 8^α καὶ 9^α ὑπάρχει χάσμα δύο τετραδίων, ὡσαύτως χάσμα καὶ μεταξὺ φ. 189β καὶ 190^α. — Ἐν φ. 45^α διὰ κερρῆς μελάνης· Τέλος τοῦ κατὰ ματθαίου εὐαγγελίου στίχοι βχ· ἐξεδόθη ἰσπαντοῦ μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. — Ἐπιτεταί ἡ ἀπκρίθμησις τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. Ἐν φ. 86β· Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου στίχοι ρχ· ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Ἐν φ. 87^α· τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια. Ἐν φ. 158β· ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιε' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Φέρει ὁ κώδιξ ἐπιτετλα ἐγχρωμῆ· εἰναι δ' ἀκέφαλος, κολοβός καὶ ἀστράχτος.

3.

Χαρτ. 0,229×0,155. Αἰῶνος XI III (φ. 382).(φ. 1^α). «Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἀγίω, στιχιάριον, περιέχων τὴν πρόεπουσαν, ἅπασαν αὐτῷ ἀκολουθεῖαν τοῦ ἔλου ἐνιαύτου».

Ἐν περὶ φύλλῳ α' δευτερεύουσιν σημειώματα εἰς ξένην γραφήν καὶ 1793. — Ἐν φ. 1^α Ἀρηθ. 241. Δ. Κοριλιῆς καὶ ἐν τῇ κάτω ῥα σημείωμα διὰ ξένης γραφῆς καὶ χειρὸς. — Ἐν τοῖς φ. 2^α - 22^α πρόμοικ σημειώματα, ὅν τὰ πλείστα ἀπεξεσμένα. — Ἐν φ. 28^α 1794: **ΙΣΗΪΣ**. 1. — Ἐν φ. 210^α, 211^α, 217^α, 255^α καὶ 261^α ἐνταυπωμένη σφραγίς περὶ στήθεα δύο λέοντες ὀρθοῦς κρατοῦντας ἐλλειψοειδῆς ἀντικείμενον, παθικῶς ἀσπίδα, ἀνωθεν δ' αὐτῆς ὑπάρχει στέμμα καὶ ἐκκτερόθεν αὐτοῦ τὰ γράμματα $\begin{matrix} \text{N} & \text{K} \\ \text{A} & \text{B} \end{matrix}$ (= Νικολάου) καὶ κάτωθεν 1783. — Ἐν φ. 382^α Ἡ παροῦσα βίβλος, εἴληφε, πέρας, ὑπὸ χειρὸς, ἐμοῦ, καλλίστου ἱερομονάχου, τοῦ μουσικοῦ ἡγεμονεύοντος εἰς τὴν οὐγκροβλαχίαν, τοῦ εὐσεβεστάτου ἰωάννου κωνσταντινίου μπρανκοβάνου, βοεβουδα ἑπί εἶτους ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου, οἰκονομίας αἰε. ἀπὸ ἀδάμ, ζσιΓ. — Ἐν περὶ φύλλῳ β' ἔ ἐγὼ φοβοῦμε τὸν θεόν, καὶ ἴστερα ἀπὸ τὸν θεόν δὲν φοβοῦμε ἄλλον πάρεξ ἐκείνον ὅπου δὲν φοβάτε τὸν θεόν. Καὶ ἀλλοχὸς 1793. κρε αβ βλαχικα ἔγραψα. — Ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικά γράμματα καλλιτεχνικώτατα. — Στάχως ἐυλίνη μετὰ βουραίνου ἐπικαλύμματος, φέροντος ἔκτυπον τὴν εἰκόνα τῆς θεοτόκου ἐν πλαισίῳ φέροντι ἐπιγραφὰς δευτερευόντων.

1.

Χαρτ. 0,157 × 0,108. Αἰῶνος XVIII (φ. 211).

1 (φ. 2^α). «Τοῦ σωφροτάτου καὶ λογιωτάτου, καὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου καὶ μεγάλου ῥήτορος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἱατροῦ τε ἀρίστου, **Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐκ Κωνσταντινίου πόλεως**. Περὶ γραμματικῆς συντάξεως κατὰ τὰ ὀκτώ μέρη τοῦ λόγου».

Ἀρχ. Χρόμεθα τοῖς προτακτικοῖς ἀρθροῖς εἰς δήλωσιν ὁρισμένον τινὸς πράγματος.

2 (φ. 51^α). «Τοῦ πανσεβαστοῦ, καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης τοῦ **Ἀρμενοπούλου** λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον περιέχον τα κοινῶς γραφόμενα ῥήματα. ἐν ᾧ δεῖκνυται τίνα μὲν αὐτῶν εἰσιν ἀμετάδολα, τίνα δὲ μεταβατικὰ καὶ μετὰ πόσων προθέσεων συντάττεται ἐφ' ἐνί, ἐκάστω, στοιχείῳ· πρῶτον μὲν κείνται τὰ ἀμετάδοτα ῥήματα, μεταδὲ ταῦτα τὰ μεταβαίνοντα εἰς γενικὴν, καὶ καθ' ἑξῆς δὲ τὰ εἰς δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν καὶ οὕτω συμπληροῦνται τὰ εἰκῶσι τέσσαρα στοιχεῖα».

Γέγραπται κατὰ δύο σελίδας.

Ἀρχ. ἀγάλλομαι, τὸ χαίρομαι ἀγάλλοι δὲ τὸ τιμῶ ἕτερον αἰτιατικῇ ὄθεν ἀγάλλα.

3 (φ. 110^α). «Ἀποφθέγιμα φιλοσόφων ἐκ **Διογένους Ἀερτίου** συλλεχθέντα».

Ἀρχ. Θάλητος Μίλησιος· οὐδέν, ἔφη, τὸν θάνατον διαιρέειν τοῦ ζῆν.

4 (φ. 120^α). «Γνώμαις τῶν φιλοσόφων ὅπου ἐσυναθροίστικα ἀπὸ τὸν **Διογένην τὸν υἱὸν τοῦ Ἀερτίου**».

Ἄρχ. Γνώμαις τοῦ Θαλάττου Μιλησίου εἶπεν οὐδετίποτες νὰ μὴν διαφέρει ὁ θάνατος ἀπὸ τὴν ζωὴν.

6 (φ. 131^a). Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν **Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπιστολῶν**.

α) «Κελεύσιον ἄρχοντι» β) «Τῷ Νικοβούλῳ.» γ) «Τῷ αὐτῷ.» δ) «Πρὸς τὸν μέγαν Βασίλειον» ε) «Τῷ αὐτῷ» ς) «Βασπαρίῳ Κολωνίας».

7 (φ. 133^b). «Ἐξήγησις τῶν ἐπιστολῶν τοῦ **Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου** εἰς τὸν Κελεύσιον ἄρχοντα».

8 (φ. 139^a). «Τοῦ **Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου** τῶν ἐπιστολῶν τμήμα τρίτον».

α) «Ζωσὴμῳ πρεσβυτέρῳ» β) «Μάρωνι» γ) «Ἀρμονίῳ» δ) «Ἐδτονίῳ διακόνῳ» ε) «Τῷ αὐτῷ» ς) «Ἡρώῳ σχολαστικῷ» ζ) «Ἀντιόχῳ σχολαστικῷ» η) «Ἀφροδισίῳ πρεσβυτέρῳ» θ) «Λύσονῳ, Διονυσίῳ κοβρίκτορι» ι) «Ἡρακλείδῃ ἐπισκόπῳ» ια) «Θεοκτίστῳ» ιβ) «Τῷ αὐτῷ» ιγ) «Τῷ αὐτῷ» ιδ) «Τῷ αὐτῷ» ιε) «Ἐλισσίῳ μοναχῷ» ις) «Τῷ αὐτῷ».

8 (φ. 147^a). «Τοῦ αὐτοῦ [**Λουκιανοῦ**] **Τυραννοκτόνος**».

9 (φ. 159^a). «Τοῦ αὐτοῦ **Ἀποκηρυττόμενος Λουκιανοῦ**».

10 (φ. 177^a). «**Λουκιανοῦ Σαμωσατέως** ἐξήγησις».

Ἐν φ. 1^a καὶ τοῦτο ἀπὸ τὴν ἄλλην κασίεταν. Ἐν φ. 1^b Νικολάου κυριακοῦ Τζιριτζέλη. Ἐν φ. 49^a Μίμνησι τοῦ γραψάντος, οἱ ἀναγινώσκοντες νικολάου κύρκου. Ἐν φ. 49^b τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τοῦ νικολάου κύρκου ἰωάννου Ἐν φ. 50 ἀνάξιον λόγου σχεδίασμα ἀνθρωπίνης μορφῆς. Ἐν φ. 51^a ἐν τῇ ἀνω ἡφ' 1728 σεπτεμβρίου... Ἐν φ. 106^b Τέλος καὶ τὸ θεῶ δόξα ἀμήν ὡσερ ξένοι χαιρῶσιν ἰδεῖν πατρίδα καὶ οἱ θαλατεύοντες ἰδεῖν λειμένα καὶ οἱ πραγματεύοντες ἰδεῖν τὸ κέρδος οὔτω καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίον. Ἐν φ. 120^a 1729 Ἰουνίου 18. Ἐν φ. 130^b τὸ παρὸν ὑπάρχει τοῦ νικολάου κύρκου ἰωάννου. Ἐν φ. 133^a Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐγράφηθησαν αἱ αὐταὶ ἐπιστολαὶ ἐμοῦ τοῦ νικολάου κύρκου ἰωάννου. Ἐν φ. 156^b Ἀμήν τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα ἐτελειώθη τὸ παρὸν κατὰ τὸ <αψκθον> σεπτεμβρίου: ε': ἐτελειώθη παρὰ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀναξίου δούλου νικολάου κύρκου. Ἐν φ. 158^b τὸ παρὸν ὑπάρχει τοῦ νικολάου τοῦ τοῦ κύρκου.— ὁρῶ φάττας κατὰ μου. ἧ ὡσερ ξένοι χαιρῶσιν ἰδεῖν πατρίδα καὶ οἱ θαλατεύοντες ἰδεῖν λειμένα. Ἐν φ. 211^b χρηματικοὶ λογαριασμοί.

Στάχσις ἐκ συγκολλήσεως τεμαχίων φύλλων περιεχόντων μονοστιχοῦς γνώμας καὶ ἐπιστολὰς πατρὸς τῆς ἐκκλησίης ἐκ χειρογράφου, ὧν τριῶν αἱ ἐπιγραφαὶ φαίνονται: 1) «Τοῖς πρεσβυτέροις». Ἄρχ. Ἀγαθὸν πεποιθένα ἐπὶ κύριον ἢ πεποιθένα ἐπὶ ἄνθρωπον, ἀλλὰ τοὺς ἐκ τῆς ἀθεωσιτέτης αἰρέσεως εἰνομιῶν πυνθάνομαι κιντιανὸν ὄνομα. 2) «Θεοτόκῳ καὶ τῇ ἀδελφῇ». 3) Ἄρχ. ὁ δὲ παρὸν, ἔτι μέλλει καὶ οὔθ' ἐκόν, οὔθ' ὑπ' ἀνάγκης.

Φύλλα ἀγραφα 1, 49, 50, 107, 108, 109, 118, 119, 135^b — 138, 149, 157, 158, 209 — 211.

5.

Χαρτ. 0,210 X 0,160. Αἰῶνος XVIII (φ. 349).

1 φ. 2^α / **Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως Φιλοσοφική πραγματεία.**

Ἄρχ. Τῶν ὄσα θηράσιμα πέφυκε τοῖς ἀνθρώποις καλά, ἐν τῇ μετὰ σώματος βίῳ, φιλοσοφία ἐστὶ τὸ θειότατον.

Ἐν παραφύλλῳ ἐκ τῶν τοῦ νικολάου κύρκου καὶ τότε εἰς χρῆσιν αὐτοῦ τε καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ἐν φ. 2^α ἐν τῇ κάτω ᾠξ' ἐκ τῶν τοῦ νικολάου κύρκου καὶ τότε. Μεταξὺ φ. 212 β καὶ 213 β παρενταθειμένον τεμαχίον ἐπιστολῆς, ἐφ' ἧς σημειώσεις σχετικαὶ πρὸς τὸ καίμενον. Ἐν φ. 319^α· Τέλος θεῶ δὲ τρισηλίου χάρις, ἢ παροῦσα τετέλεσται διὰ χειρὸς τοῦ ταπεινοῦ δούλου τοῦ θεοῦ νικολάου κύρκου τοῦ ἐκ μετζόβου κατὰ τὸ ἀπλῶν κατὰ μῆνα αὔγουστον.

Στάχσις βυρσίνη πεπληρωμένη διὰ τεμαχίων ἐπιστολῶν, φύλλων ἐκ λογαριασμῶν καὶ τετραδίων ἐκ θεματογραφίας, ἐφθκρμένων κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς ὑγρασίας.

6.

Χαρτ. 0,150 X 0,139. Αἰῶνος XIX (φ. 103).

(φ. 3^α) **Ἀθανασίου Ψαλίδα Μεταφυσική.**

Ἄρχ. Ἡ τῶν κοινῶν καὶ ἀφηρημένων ἀληθειῶν διδασκαλία Μεταφυσικὴ ἤκουσε.

Ἐν φ. 1^α· Ἀθανασίου Ψαλίδα Μεταφυσική. Ἐν φ. 2^α· Μαθήματα Φιλοσοφίας ὑπὸ Α. Ψαλίδα. Ἠκροάσθη αὐτὰ κατὰ τὸ 1825. Σ. Μανάρης.

Ἐν φ. 52 β· 1825 Σεπτεμβρίου 30. Κέρκυρα.

Στάχσις κοινὴ. Φύλλα ἀγρῶνα 1, 2, 92, 100 - 103.

7.

Χαρτ. 0,184 X 0,135. Αἰῶνος XIX (φ. 77).

1 (φ. 2^α). «Λογικὴ καὶ Μεταφυσικὴ Ἀθανασίου Ψαλίδα ἔτει 1804 Ὀκτωβρίου 15. ιε'. Ἰωάννινα».

Ἄρχ. Τὴν τῶν αἰτιῶν τῶν ἐν τῇ φύσει ὄντων καὶ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν ἀκριβῆ τε καὶ διακεκριμένην γνῶσιν.

2 (φ. 44 β) «Λογικὴ μέρος δεύτερον. 1793 ἔτει Φεβρουαρίου Βε-2 ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας, ὑπ' ἐμοῦ δὲ τῷ 1825 ἔτει Ἰουλίου 15 ἐν Κερκύρα».

Ἄρχ. Ὁρθῶς ἐνεργεῖν οὐδὲν ἄλλο, ἔστιν εἰμὴ τοῖς κατὰ φύσιν νόμοις συμφώνως πράττειν.

Ἐν φ. 1^α. Ἀθανασίου Ψαλίδα Λογική. Ἐν φ. 2^α. Ἱεροσόστην κατὰ τὸ 1825 ἐν Κερκύρα. — ἀντιγραφή τῆ 1825 εἰς Κέρκυραν. Σ. Μανάρης.

Φύλλα ἄγραφα 1, 74-77. Στάχσις κοινή.

Τῆς Λογικῆς ταύτης εἶδον πρῶτα μαθητῆ μου καὶ ἄλλο ἀντίγραφον ἐν ἀνκμαίκτῳ γλωσσῇ καὶ ἱκανῶς διάφορον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀθανασίου Ψαλίδα Λογική κατὰ νεωτέρους μὲν συνταθείσα, μεθόθεν δὲ μαθηματικῇ ἐξυφραθείσα χάριν τῶν φιλοπόνησάν Ἑλλήνων. Μέρος Α' ἐν Βιέννῃ 1793^α ἔτσι».

8.

Χαρτ. 0,212 × 0,172. Αἰῶνος XVIII (φ. 113).

Ἐν φ. 2^α) «Ἀχιλλέως Ἰατίου Ἀλεξανδρέως αἰ κατὰ Κλειτοφῶντα καὶ Λευκίππην λόγος».

Ἐν φ. 2^α ἀψξδ. Ἰανουαρίου 10. Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν βίβλον Λευκίππης. Ἄλλοι ἐξ ἴσων Λέοντος φιλοσόφου.

Ἐρῶτα πικρὸν, ἀλλὰ σῶφρονά βίον,
ὃ Κλειτοφῶντος, ὡσπερ ἐμφαίνει λόγος.
Ὁ Λευκίππης δὲ σαφρονέστατος βίος,
ἅπαντας ἐξίστησιν, πῶς τετομμένη
κακρμένη τε, καὶ κατηχρειωμένη,
τό δὲ μέγιστον, τρίς θανοῦς' ἔκαρτέρει.
Ἐἶπερ δὲ καὶ σὺ σαφρονεῖν θέλεις, φίλε,
μὴ τὴν πάρεργον τῆς γραφῆς σκόπει θέαν,
τὴν τοῦ λόγου δὲ πρὸς τὴν συνδρομὴν μάθε,
νομόστολαί γάρ τοὺς ποθοῦντας ἐμφρόνως.

Ἐν φ. 111β Ἰανουαρίου κθ'. Ἐν φ. 113β τῇ 11: Ἰουλίῳ μοι ἔδωκεν ὁ ἄρχων [δυσκανάγνωστον τὸ ὄνομα] γρ. 150 τὸ ἡμισυ τοῦ τριμήνου] μισθοῦ μου τοῦ μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου.

Φύλλα ἄγραφα 112, 113. Στάχσις ἀπλῆ βυρσίνη μεθ' ἀπλῶν ἐπιτυπωμάτων.

9.

Χαρτ. 0,157 × 0,110. Αἰῶνος XVIII (φ. 83).

«Σχόλια εἰς τοὺς ἐπιστολικοὺς τύπους».

Ἄρχ. Ἀπὸ τοῦ α' ἑδαφίου ἔξεστιν ἡμῖν πορίσασθαι ὅτι τῆς ἐπιστολῆς τὸ μὲν δημοτικὸν ἦτοι κοινόν, τὸ δὲ κομψόν καὶ λίαν ἐντεχνον.

Ἐν φ. 3^α ἐν τῇ φ' Καὶ τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις Νικολαίου τζερετζέλη. Ἐν τῇ κάτω φ' Νικολαίου Κυριακοῦ τζερετζέλη καὶ τότε. — Τὰ παράφυλλα 78 κ. ε. ἐφθαρμένα.

Στάχσις ἀπλῆ βυρσίνη.

10.

Χαρτ. 0,197 × 0,147 Αἰῶνος XIX (φ. 79).

1 (φ. 2^ο) «Προμετρικά Μαθήματα».

Ἄρχ. Τελειώσαντες τὸ περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων εἰς τὸν Ἑλληνα λόγον.

2 (φ. 17^ο). «Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μετρικὴν ὑπὸ τοῦ Ἰππ. Κ. Ἀσωπίου».

Ἄρχ. Διὰ τοῦ τεχνικοῦ ὄρου Μετρικὴ ὀνομάζεται ἰδιαιτέρας ἢ θεωρία τῶν μέτρων.

Ἐν φ. 1^α Βασιλάκου ἐστὶν ὁ παρὼν 1842. Ἡ μετρικὴ αὕτη ὑπάρχει ἐμοῦ τοῦ Βασιλείου Ἰωάννου Γοῦμα. Ἔστι μοι Μετρικὴ τῆ Βασιλείῃ Ἰωαννίδη. Ἀσωπίου. Ἐν φ. 2^α 1842 Ἰουλίου 29.

Κωδ.ξ ἀστάχωτος.

11.

Χαρτ. 0,220 × 0,163. Αἰῶνος XVIII (φ. 84).

1 (φ. 3^α). Ἠθικά διδάγματα, ἀποφθέγματα, γνῶμικὰ καὶ παροιμίαι τὸν ἀριθμὸν 332.

Ἄρχ. Ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τῆς ἀμβλυωπούσης ὡς τὰ πολλὰ περὶ τὸ ἀκρότατον ἀγαθόν, τὴν γενικωτέραν φιλανθίαν ἀνεπιμώμως αἰρεῖσθωσαν. Ἐν φ. 3^α ἄλλη χεὶρ! Ἀρηθ. 240: Δ. Κ. Φιλίτης. Τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ κώδικος ἀπασχισμένον.

Στάχωσις ἀπλή βυρσίνη μεθ' ἀπλῶν ἐπιτυπωμάτων.

12.

Χαρτ. 0,274 × 0,194. Αἰῶνος XIX (φ. 58).

«Δευτέρη τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου 1840. Δεκεμβρίου 6: Ἰωάννινα: Πάρσιμον καὶ δόσιμον».

Φύλλα ἄγραφα 16-18, 21-38, 42β-44β. Στάχωσις διὰ χονδροῦ χάρτου.

13.

Χαρτ. 0,295 × 0,210. Αἰῶνος XIX (φ. 22).

«Μαθήματα Φυσικῆς Τετρ. Α' 1855-1856».

Κωδ.ξ ἀστάχωτος.

14.

Χαρτ. 0,208 × 0,178. Αιώνας XIX (φ. 100).

«Anfangsgründe der Geometrie».

Στάχως κοινή.

15.

Χαρτ. 0,301 × 0,207. Αιώνας XIX (φ. 100).

(φ. 4^α). Αντίγραφο πληρεξουσίων, ἀπολογισμῶν, συναλλαγματικῶν καὶ ἐπιστολῶν τῆς Κοινότητος Ἰωαννίνων πρὸς διαφόρους ἐν τῇ ξένη ζῶντας Ἑπειρώτας, ἐν οἷς καὶ ὁ Ν. Ζωσιμάς.

Ἐν παραφύλλῳ β' προσκεκολλημένον ἐπιτροπικὸν τῆς κοινότητος διὰ τὸν «Κύριον Κυριακὸν Ἀγκασίου Τούκην, διὰ τὴν συνάφην τοῦ ἐτησίου τόκου».

Στάχως ἀπλή βυραίνη μεθ' ἀπλῶν ἐπιτυπωμάτων.

16.

Χαρτ. 0,195 × 0,145. Αιώνας XIX (φ. 344).

(φ. 1^α). Γραμματικὴ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

Φύλλα ἄγραφα 84, 85, 90, 100, 124, 128, 145, 157, 160, 165, 168, 169, 182, 183, 200, 203, 230, 258-262, 274-276, 288, 310, 311, 315-333, 341-343.

Στάχως κοινή.

17.

Περγ. 0,214 × 0,145. Αιώνας XII (φ. 177).

Εὐαγγέλιον κατὰ τὰς ἀναγνώσεις κατὰ δύο σελίδας.

Ἐν φ. 3^α δι' ἐμοῦ Ἐπιτροπεύοντος Σταυροῦ Κομπατῆ εἰς Μοναστήριον Δοραχάνης ἀφιερωθῆσαν εἰς τὴν δημοσίαν σχολὴν συνενέσει τοῦ ἡγουμένου τοῦ κυρίου ἀνατολίου: 1846 Μαΐου 4.

Τὰ φ. 1 καὶ 2 ἐκ χάρτου. Τὰ φ. 9-11 ἐσχισμένα κατὰ τὸ ἥμισυ, μεταξὺ δὲ τῶν φ. 124^β καὶ 125^α ἐνὶ ἐκ φύλλα σχεδὸν τελείως ἐσχισμένα. Τὸ φ. 125^β ἐσχισμένον κατὰ τὸ ἥμισυ.

Κοσμεῖται ὑπὸ ἐπιτίτλων ἐρυθρῶν.

Στάχως ἐκ ξύλου.

— **Φέγγος** = **φειγγίον**. Πλὴν τῆς λέξεως *φειγγίον*, δηλούσης ὅτι καὶ τὸ λατινικὸν *nimbus* (σχετιζόμενον πρὸς τὸ *νιφάς* κατὰ τὸν *Didron Annales archéologiques* I, σ. 2) κατὰ τὰ γραφέντ' ἀνωτέρω σ. 270 σμ. 1, εὐρίσκομεν καὶ τὴν λέξιν *φέγγος*. Οὕτως ἐν «Ἀπογραφῇ τῶν σκευῶν, βιβλίων καὶ ἱερῶν ἀναθημάτων καὶ ἐπίπλων» τῆς ἐν Στρουμνίτζῃ μονῆς ἀναγινώσκονται τάδε· *Εἰκῶν, Θεοτόκος, ἰλόχραφος, ἔχουσα φέγγος στενὸν καὶ δις δ' ἔπειτα κατόπιν ἀναγράφονται φέγγη εἰκόνων ἀσγυρᾶ καὶ χυμευτά* (= ἔσμαγδωμένα, *émaillés*). Ἴδε *Omonl Inventaire du trésor et de la bibliothèque du monastère de Stroumnitsa* ἐν τοῖς *Mélanges H. Weil*. Ἐν Παρισίοις, 1898 σ. 313.

— **Τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ Χρονικοῦ Μονεμβασίας**. Παρασκευασμένης τῆς ἐκτυπώσεως τῶν σελίδων τούτων, ὁ κ. Σωκράτης Κουγέας ἐδήλωσέ μοι, ὅτι εὔρε κατ' αὐτὰς ἀνέκδοτον ἱστορικὸν σχόλιον τοῦ Καισαρείας Ἀρέθα, ἀποδεικνύον περιτράνωσ, ὅτι τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Χρονικοῦ Μονεμβασίας ἀπέρρευσε ἐξ ἰδίας πηγῆς, καθ' ἃ ἰσχυρίζομαι ἐν τοῖς Ἱστορικοῖς μελετήμασιν, ἄγον δὲ καὶ εἰς ἄλλα πιθανὰ συμπεράσματα περὶ τῶν πηγῶν καὶ τῆς συγκροτήσεως τοῦ Χρονικοῦ τούτου. Ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Κουγέα θέλει περιληφθῆ εἰς τὰ Σύμμικτα τοῦ προσεχοῦς τεύχους τοῦ Νέου Ἑλληνομνημῆνος. Οὕτως ἀποδεικνύεται ὀρθῆ καὶ ἡ ἀνωτέρω ἐν σ. 250 ἐκτεθεῖσα γνώμη, ὅτι περίσταται ἀνάγκη ἀναθεωρήσεως τῆς μελέτης περὶ τῶν πηγῶν τοῦ Χρονικοῦ Μονεμβασίας.

— **Παραοράματα**. Ἐν σελίδι 250 στ. 12 τοῦ ἀνά χειρας τεύχους ἀντὶ τὴν *Μυσιτρᾶν* γράφε τὸν *Μυσιτρᾶν*, ἐν σελ. 268 στ. 23 ἀντὶ *Cod. L* γράφε *Cod. z* καὶ ἐν σελ. 269 στ. 31—270 στ. 1 ἀντὶ τελευταίων τῶν σχεδιογραφημάτων τῶν κοσμούντων γράφε ἐν φ. 2^ο σχεδιογράφημα τὸ κοσμοῦν.

Ἐνταῦθα δὲ παρατηροῦμεν, ὅτι τὴν ζωγραφίαν τοῦ *Schulenburg* ἀνεπιτυχῶς ἐκτυπώθεισαν ἐν σ. 267 ἀνετυπώσαμεν ἐν τῇ παρενθέτῳ πίνακι Δ'.